

JUDr. Petr Čech, Ph.D., LL.M.
Katedra obchodního práva
PF UK

Posudek k diplomové práci Tomáše Pivody na téma
„Zastavení podílu v obchodních korporacích“

Rozsah práce: 51 tiskových stran
Datum odevzdání práce: 18. listopadu 2015

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomant zvolil aktuální téma. Rekodifikace změnila právní úpravu zastavení podílu v obchodních korporacích i obecný kontext, v němž se pohybuje. Je vhodné a potřebné tyto změny analyzovat a odborně zpracovávat.

2. Náročnost tématu (teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování, použité metody)

Téma lze hodnotit jako středně náročné. K novému civilnímu právu se dosud poji jen málo odborných pramenů, zato bezpočet nejasností. Je zřejmé, že diplomant se musel v části materie zorientovat „na vlastní pěst“ a spolehnout se na autentické poznání nového práva. To přitom nenabízí vždy jednoduchá, jednoznačná ani přehledná řešení. Orientace v jeho systému se tím ztěžuje.

3. Kritéria hodnocení práce

A. Splnění cíle práce

Diplomant si vytkl cíl do „co možná největší hloubky“ pojednat o zastavení podílu ve společnosti s ručením omezeným. Tohoto cíle dosáhl jen zčásti. Práce k němu míří, dle mého mu však zůstává leccos dlužna. Na vině je především několik nedostatků, jež práce vykazuje. V podrobnostech níže.

B. Samostatnost při zpracování tématu

Autenticita předložené práce je evidentní. Nepochybuji o tom, že dílo je výsledkem diplomantovy samostatné práce. Oceňuji kupříkladu diplomantovu snahu identifikovat otázky, o nichž mi není známo, že by se nad nimi před tím v tuzemském právu někdo zamýšlel (například ve vztahu k osudu zástavního práva v případě, že dojde k uvolnění zastaveného podílu).

C. Logická stavba práce

Stavbu práce nepokládám za optimální. Relevantní pasáže, které jdou k jádru věci, střídají obecná pojednání, pro účely práce nepotřebná a navíc často popisně či povrchně pojatá. Nebylo, myslím, nezbytné představovat úvodem zástavní právo a jeho strany ani podíl ve společnosti s ručením omezeným coby předmět právních vztahů. Podobně, pokud jde o vlivnou a ovládající osobu a rizika spojená s jejich postavením, dále kolizní normy týkající se cenných papírů, anebo funkce cenných papírů či teorie jejich vydání. Nerozumím, proč diplomant na několika stranách analyzuje zvláštní režim zákona o finančním zajištění a podmínky pro vstup do něj, aby teprve v závěru shledal, že kmenový list nesplní základní předpoklad finančního kolaterálu, úprava na něj tudíž nebude použitelná. Tímto závěrem mohl začít, pojednání zkrátit na jediný odstavec a ušetřit sobě i čtenáři zbylý text. Některá diplomantova zamyšlení jsou pro účely práce dokonce nerelevantní. Tak například v části

věnované nabytí zástavního práva od neoprávněného v předchozí úpravě diplomant podrobně analyzuje situaci, která se týkala nemovitostí (viz např. na str. 23). Není jasné, jak to souvisí s problematikou zástavního práva k podílu. Podobně nerozumím, proč diplomant věnuje pozornost judikatuře k postavení (zástavního) věřitele coby osoby vlivné ve vztahu k upadlé společnosti (viz od str. 31), když zástavní věřitel v případě zástavy na podílu zásadně nebude mít pohledávku za společností, na niž je účast se zastaveným podílem spojena, nýbrž za společníkem (zástavním dlužníkem), kterému taková účast svědčí.

D. Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací

Okruh použitých pramenů má rezervy, i pokud jde o příspěvky publikované v češtině k novému právu (viz např. níže k formě souhlasu valné hromady se zastavením podílu). Se zahraniční literaturou diplomant nepracuje vůbec, vzhledem k tématu i zaměření práce to však nepředstavuje vážnější problém. Horší je způsob práce s prameny. Poznámkový aparát diplomantovi slouží spíše jako odkazovník na ustanovení právních předpisů než místo pro precizní práci s odbornými zdroji. Některá tvrzení v práci takovými odkazy nedokládá vůbec. Na str. 2 se např. dovolává stanoviska právní teorie k třídění zajišťovacích nástrojů, neuvádí však ani jediný pramen na jeho podporu. Jinde naopak v textu zbytečně přejímá obsáhlé citace z děl jiných autorů, aniž by šlo o natolik precizní formulace, jež by nesnesly parafrázi a odkaz v poznámce pod čarou (viz např. citaci z článku P. Šuka a J. Dědiče na str. 11 a 12). Obsáhle cituje dokonce ustanovení právních předpisů. Na několika místech v práci diplomant hovoří obecně o „Komentáři“ (viz např. na str. 32), přitom stěžejních komentářových děl k novému civilnímu právu existuje několik. Nemluvě o nízké formální úrovni poznámkového aparátu, který nerespektuje základní větnou konstrukci (poznámky například nekončí tečkou), objevují se opakované plné citace odkazovaných děl, v poznámce pod čarou č. 27 diplomant obecně hovoří o názoru mém či T. Dvořáka, aby teprve v dalších poznámkách upřesnil, v jakých dílech jsme je publikovali (podobně v poznámce č. 24, pokud jde o stanovisko prof. Dědiče, Dr. Šuka, Hampela či Waldera), apod.

E. Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)

Hloubka (a často ani šíře) diplomantovy odborné analýzy není ideální. Příznačná je značná nevyváženost jednotlivých pasáží, které se pojí k tématu práce. Diplomant místy věnuje přespříliš pozornosti otázkám méně podstatným (například analýze předchozí úpravy nabytí zástavního práva od osoby neoprávněné), aby na jiných místech ve vztahu k některému z významných problémů nové úpravy pominul jeho stěžejní aspekty či argumenty ve prospěch toho či onoho řešení. Tak například v otázce formy souhlasu valné hromady se zastavením podílu nevěnoval prakticky pozornost ustanovení § 172 odst. 1 ZOK, dle něhož se notářský zápis vyžaduje vždy, rozhoduje-li valná hromada o skutečnostech, jejichž účinky nastávají až zápisem do obchodního rejstříku. Přitom v několika publikovaných článcích se objevil názor, že souhlas valné hromady se zastavením podílu představuje takové rozhodnutí, když zástavní právo k podílu se do obchodního rejstříku také zapisuje konstitutivně. Sám jsem k otázce publikoval příspěvek, v němž jsem se s těmito názory vypořádal. Diplomant bohužel necituje žádný z nich. Na několika místech práce také není zřejmé, zda si diplomant neplete převod a zastavení podílu. Obsáhle pojednává o převodu, aniž je jasné, co z toho vyvozuje pro zastavení. Přitom vztahovat závěry týkající se převodu podílu na jeho zastavení může být zrádné a diplomantovi se to i vymstilo. Na str. 41 např. tvrdí, že nové právo „*Oproti úpravě účinné před 1. 1. 2014*“ nevyžaduje v zástavním rubopisu údaj o dni zastavení, dále však cituje starou judikaturu k datu převodu v klasickém (převodním) rubopisu. To je ovšem nesprávné. Datum převodu tvořilo ve starém právu povinnou náležitost pouze převodního rubopisu. V případě rubopisu zástavního zákon podobný požadavek nikdy nekladal (viz § 40

odst. 2 ZCP). Diplomantovi nelze upřít snahu o vlastní pohled na věc a hledání argumentů na jejich podporu. Místy však formuluje natolik neobratně, že jsem si nakonec nebyl jist nejen pádností jeho argumentace, nýbrž ani tím, jaký závěr vlastně prosazuje a k jakému dospívá (například pokud jde o okruh osob aktivně legitimovaných k podání návrhu na zápis zástavního práva do obchodního rejstříku). Čtivosti a srozumitelnosti textu bohužel nepřispívají ani nedostatky slohového rázu (viz níže).

F. Úprava práce (text, grafy, tabulky)

Formální úroveň práce pokulhává. Plně nerozumím systému číslování kapitol a podkapitol. Za nadpisem kapitoly často následuje text, který není zvláště číslován, aby teprve po něm nastoupila číslovaná podkapitola označená ve svém závěru číslicí „1“. Kapitulu 3.1. na str. 5 tak např. uvozují dva odstavce, za nimiž teprve začíná podkapitola 3.1.1. Jak tedy označit je (zmíněné dva odstavce)? Jako podkapitulu 3.1.0.?

G. Jazyková a stylistická úroveň

Nevyhovuje ani jazyková a stylistická úroveň díla. Práce je plná chyb, i hrubých, a nejen v psaní interpunkce (viz např. „strany ... určili“ na str. 46 shora). V některých větách evidentně chybějí či přebývají slova, což nezřídka vede i k jejich nesrozumitelnosti. Viz např. souvětí na str. 28: „Povahu § 1324 odst. 1 OZ, tedy že zástavní věřitel má právo na peněžitá a věcná plnění až poté, co se zajištěná pohledávka stane splatnou s ohledem na ustanovení ust. § 978 a § 1315 odst. 2 písm. c) OZ kogentní, ve své první větě kogentní.“ Čtenář si musí domýšlet, aby jejich význam pochopil. Podobně věty na str. 44 dole: „Lze se domnívat, že v tomto případě bude společnost povinna poslat pozvánku na valnou hromadu. Také zástavnímu věřiteli, který bude vykonávat práva společníka.“ Některé věty nesprávně začínají znakem „§“. Viz např. na str. 6 dole.

4. Případná další vyjádření k práci

Řada v práci prezentovaných závěrů je nesprávná anebo obtížně srozumitelná. Nerozumím např. formulaci na str. 2, dle níž zástavní právo plní svou funkci od svého vzniku, příp. od vzniku budoucí pohledávky. Což nejde o týž moment? Problematické je tvrzení na str. 5 o tom, že práva a povinnosti společníka lze upravit odchýlně od zákonné úpravy „tam, kde to zákon připouští“. Na str. 7 diplomant považuje za absurdní představu, „že by se nabyvatel stal pouze vlastníkem podílu, aniž by se převod stal účinným vůči společnosti a vlastník tak nezískal žádné z práv společníka.“ Není mi jasné, jak by zástavní právo od neoprávněného mohlo vzniknout „také za splnění podmínek uvedených v § 1111 OZ“ (viz na str. 24), když ustanovení na nabytí zástavního práva nedopadá. Dobře jsem nepochopil ani diplomantovy úvahy na str. 34 dole, dle nichž by nabyvatel zastaveného podílu ve veřejné dražbě, je-li společnost současně obligačním dlužníkem, musel „svým způsobem zaplatit za společnost dvakrát“. Zvláště zarážející je závěr, dle něhož společnost poté, co by „splatila zástavnímu věřiteli celý svůj dluh, by musela zaplatit původnímu společníkovi celou cenu, za kterou byl podíl převeden v rámci subrogačního regresu“. Počítá-li ale diplomant s cenou, za kterou byl podíl v rámci dražby převeden, jak by potom společnost měla platit zástavnímu věřiteli „celý svůj dluh“? Nerozumím ani řešení, jež diplomant nabízí v navazujícím souvětí, dle něhož „Pro případného nového nabyvatele podílu by tak bylo výhodnější pohledávkou zajištěnou zástavním právem k podílu od zástavního věřitele, čímž by získal širší manévrovací prostor k vypořádání se s původním společníkem, jehož řízení přivedlo společnost do finančních problémů.“ V textu zřejmě chybí přísudek a nesprávně bude i tvar slova „pohledávka“. Není rovněž pravdou, že účast ve společnosti s ručením omezeným zaniká (takto obecně) právní mocí exekučního příkazu k postižení podílu, po uplynutí lhůty ke splnění povinnosti (na str.

36), či že práva spojená s uvolněným podílem je oprávněna vykonávat pouze společnost (na str. 37). Na str. 38 diplomant nesprávně pojednává o „deklaratorním“ snížení základního kapitálu. Vnitřně rozporně, dle mého názoru, vyznívají diplomantovy závěry na str. 47 týkající se případné povinnosti zástavního věřitele předložit zastavený kmenový list na výzvu společnosti k výměně za jiný cenný papír. Atd. Ve výčtu by bohužel bylo možno pokračovat.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Uvítám diplomantovo vyjádření k namítaným vadám a nedostatkům.

6. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě a navržený klasifikační stupeň

Vzhledem k popsaným výhradám (a jejich závažnosti) práci předběžně hodnotím jako nedobře zpracovanou. Výsledné hodnocení ponechávám závislým na průběhu ústní obhajoby i stanovisku zbylých členů komise. Za sebe však nevylučuji závěr, že práce by diplomantovi měla být vrácena k přepracování.

V Praze dne 8. ledna 2016

JUDr. Petr Čech, Ph.D., LL.M.